

6666/97

MAY 1997

2A 7/97 - 19

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce Pražská energetika, a.s., Na Hroudě 19, 100 05 Praha 10, proti žalovanému Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, Joštova 8, o žalobě proti rozhodnutí předsedy vlády České republiky pověřeného řízením Ministerstva pro hospodářskou soutěž ze dne 13.9.1996 č.j. R 52/95,

t a k t o :

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím předsedy vlády České republiky pověřeného řízením Ministerstva pro hospodářskou soutěž ze dne 13.9.1996 č.j. R 52/95 bylo změněno rozhodnutí Ministerstva pro hospodářskou soutěž ze dne 23.10.1995 č.j. S 52/95 - 1061/95 - 210, tak že žalobce tím že 20.

června 1995 odmítl bez objektivně ospravedlnitelného důvodu uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrného místa Velký sál, Vinohradská 40, Praha, se společností CUBA, spol. s r.o., zneužil monopolní postavení na újmu této společnosti ve smyslu § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (Dále jen „zákon“). Zneužívání monopolního postavení žalobce na trhu dodávek elektrického proudu odmítáním uzavírání kupních smluv na dodávku elektřiny bez objektivně ospravedlnitelných důvodů na základě ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) zákona zakázal. Rozhodnutí o uložení pokuty zrušil.

Rozhodnutím Ministerstva pro hospodářskou soutěž (dále jen „ministerstvo“) shora řečeného jednacího čísla bylo rozhodnuto tak, že žalobce tím, že v červnu 1995 odmítl uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrného místa Velký sál, Vinohradská 40, Praha, se společností CUBA, spol. s r.o., zneužil monopolní postavení a toto zneužívání monopolního postavení ministerstvo podle § 11 odst. 1 písm. d) zákona zakázalo a za zneužití tohoto postavení uložilo pokutu ve výši 250.000,- Kč. V důvodech tohoto rozhodnutí ministerstvo uvedlo, že zahájilo správní řízení poté, kdy bylo společností CUBA upozorněno na to, že žalobce odmítl uzavřít s touto společností smlouvu na dodávku elektřiny do uvedeného místa proto, že předchozí odběratel elektřiny společnost CENTURION, spol. s r.o., Vinohradská 4, Praha, dluží žalobci za odebranou elektřinu. Na základě těchto informací vydalo ministerstvo dne 26.6.1995 předběžné opatření, kterým uložilo žalobci povinnost převést neprodleně elektroměr z dosavadního odběratele na společnost CUBA a uzavřít s ní smlouvu o dodávce elektřiny do Velkého sálu. Na dodávku elektřiny byla v souladu s energetickým zákonem (zákon č. 222/1994 Sb.) uzavřena platná smlouva se společností CENTURION. Tato společnost neplnila své závazky a dlužila žalobci částku cca.

500.000,- Kč. Žalobce přerušil dne 19.6.1995 dodávku elektřiny, avšak neučinil žádné další kroky vedoucí k tomu, aby ukončil smluvní vztah se společností CENTURION. K přerušení dodávky elektřiny přitom došlo v den, kdy vlastník objektu společnost CUBA požádala, aby na ni žalobce převedl elektroměr a uzavřel s ní smlouvu na dodávku elektřiny do téhož prostoru. Před podáním této žádosti žalobce dodávku elektřiny nepřerušil, ani neučinil žádné jiné kroky vůči dlužníkovi - společnosti CENTURION. Důvodem pro odmítnutí sjednání nové smlouvy se společností CUBA bylo jednak to, že na odběrné místo Velký sál byla uzavřena již smlouva se společností CENTURION a že nejsou vypořádány závazky společnosti CENTURION vůči žalobci, to jest není uhrazen shora řečený dluh. Žalobce však teprve po učiněném kroku společností CUBA začal hledat způsoby, jak nejlépe zajistit návratnost dlužné částky od společnosti CENTURION, avšak nastal již stav, kdy původní odběratel elektřinu neodebíral, neboť v odběrném místě již nepůsobil, dodávka elektřiny byla přerušena a nový zájemce o uzavření smlouvy na dodávku elektřiny, a to vlastník objektu společnost CUBA, byl odmítnut s odůvodněním, že není ukončen smluvní vztah s původním odběratelem a nelze tak uzavřít další smlouvu na dodávku elektřiny do stejného místa. Takové chování monopolního dodavatele vykazuje znaky zneužití postavení ve smyslu § 9 odst. 3 zákona a nečinnost žalobce byla posouzena jako tzv. „klidný život“.

Proti tomuto rozhodnutí podal včas žalobce rozklad, o němž rozhodl předseda vlády České republiky rozhodnutím, jež je napadeno touto žalobou. V rozhodnutí se vypořádal se všemi námitkami, které v rozkladu byly uvedeny. Uvedl, že předmětem řízení nebylo zjištění okolností předcházejících přerušení dodávky odběrateli, to jest společnosti CENTURION. K námitce, že žalobce nemohl v době, kdy se společnost CUBA obrátila na ministerstvo, tedy k 20.6.1995, ukončit smluvní poměr se společností CENTURION, jelikož tato společnost

nedala žádný podnět k ukončení smluvního poměru, uvedl, že příslušný podnět obdržel žalobce o dva dny později. Zástupce žalobce však odmítl vyřídit kladně žádost CUBY nikoliv proto, že považoval za potřebnou součinnost společnosti CENTURION, nýbrž proto, že tato společnost dlužila žalobci značnou částku za odebranou elektřinu. Jako důkaz uvedl písemné vyjádření žalobce v žádosti o převedení elektroměru. Jasně projevovanou vůli společnosti CENTURION o ukončení odběru elektřiny ve Velkém sále v žádosti ze dne 19.6.1995 nelze podle tohoto rozhodnutí zpochybnit návrhem ze dne 7.6.1995 (to jest z doby, kdy CENTURION měl ještě Velký sál pronajat), týkajícím se časového harmonogramu, který byl řešen při ústním jednání dne 9.6.1995. Předčasné ukončení smlouvy se společností CENTURION nemohlo být jejím poškozením, neboť žalobce dne 22.6.1995 obdržel obsahově navazující žádost právě společnosti CENTURION. Žalobce mohl oprávněně dne 20.6.1995 projednání žádosti společnosti CUBA odročit za účelem zjištění stanoviska společnosti CUBA, což neučinil. Uvedl dále, že do působnosti ministerstva nespadá posouzení otázky, kdy došlo k přerušení dodávky elektrického proudu z důvodu neplacení za odebranou elektřinu. Námitku, že ministerstvo nemůže dovozovat souhlas s rozhodnutím o předběžném opatření z toho, že proti němu nebyl podán rozklad, za důvodnou nepovažoval. Přitom poukázal na skutečnost, že v rámci rozkladu proti rozhodnutí ve věci již nelze uplatňovat námitky proti rozhodnutí o předběžném opatření, tedy procesnímu rozhodnutí. Žalobce si zřejmě není vědom toho, že souhlas vlastníka nemovitosti k tomu, aby nájemník uzavřel smlouvu s dodavatelem elektrického proudu, má smysl pouze po dobu pronájmu této nemovitosti a že žalobce musí tuto skutečnost respektovat. Vzhledem k tomu, že žalobce má monopolní postavení v dané lokalitě v dodávkách elektrického proudu maloodběratelům, není to věcí jeho volné úvahy nebo dobré vůle, je to jeho povinností. Pokud jde o otázku, zda bylo neprodlené připojení žadatele uskutečnitelné či nikoliv,

poukázal na to, že pod slovem neprodleně nelze myslet okamžitě. Pokud by byl pracovník žalobce při jednání se zástupcem společnosti CUBA dne 20.6.1995 uvedl, že je nutné, aby se v dohodnutý den spolu s ním dostavil k jednání i zástupce CENTURIONU aby došlo ke zjištění stavu příslušného elektroměru, neměla by společnost CUBA důvod k tomu, aby žádala ministerstvo o zákrok a ministerstvo důvod pro vydání rozhodnutí o předběžném opatření a následně pro vydání rozhodnutí o uložení sankce za porušení zákona. Uvedl také, že zápis ze dne 14.7.1995, na který se žalobce odvolává, nemůže mít zpětný vliv na právní hodnocení jednání žalobce v červnu 1995. Za zčásti důvodnou pak uznal námitku žalobce, že ve výroku není blíže specifikováno jednání žalobce, kterým měl zneužít monopolní postavení a není blíže určen čas tohoto jednání a proto výrok upřesnil tak, že žalobce odmítl 20.6.1995 uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny bez objektivně ospravedlnitelného důvodu.

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Praze dne 2.12.1996, jež byla postoupena usnesením onoho soudu sp.zn. 6A 94/96 ze dne 31.1.1997 a která napadla u Vrchního soudu v Olomouci dne 21.3.1997, žalobce napadl rozhodnutí předsedy vlády. Uvedl, že žalovaný nesprávně interpretuje skutečnosti, neboť žádost společnosti CENTURION žalobce obdržel až po jednání se společností CUBA, které se uskutečnilo dne 20.6.1995, tedy před obdržením žádosti nájemce nebytových prostor o ukončení odběru elektrické energie a tedy i skončením smluvního vztahu, založeného kupní smlouvou dřívějšího data. Do 22.6.1995, resp. do 23.6.1995, kdy žádost společnosti CENTURION byla doručena na příslušné pracoviště žalobce, neměl žalobce ze strany svého smluvního partnera, tedy společnosti CENTURION, žádný podnět k uzavření dohody o ukončení smluvního vztahu o dodávce elektrické energie, ani právní důvod k jednostrannému ukončení tohoto smluvního vztahu. O těchto skutečnostech informoval pracovník žalobce společnost CUBA.

Vysvětlil, že nelze převést elektroměr na nového odběratele, dokud nedojde k platnému ukončení kupní smlouvy o dodávce elektrické energie. Současně ozřejmil zástupci společnosti CUBA, z jakého důvodu došlo k přerušení dodávky elektrické energie dnem 19.6.1995, že společnost CENTURION neplatila dodávku elektrické energie, ani dle smlouvy sjednané zálohy. Neplacení za odebranou energii však není důvodem pro ukončení smluvního vztahu, ale pouze k přerušení elektrické energie na nezbytně nutnou dobu do odstranění překážky, pro kterou k přerušení dodávky došlo. Záznam na kopii žádosti společnosti CUBA spolu se svědeckou výpovědí pracovníka žalobce je toho důkazem. Závěr, který žalovaný z této informace vyvodil, že zástupce žalobce při jednání se zástupcem CUBY zjistil, že společnost CENTURION dluží za odběr elektrického proudu a odmítl proto žádosti o uzavření smlouvy se společností CUBA vyhovět, pak poškodil žalobce, neboť nesprávně interpretoval a nad míru extenzivně vyložil výše uvedené konstatování žalobce. Tvrzení společnosti CUBA o novém nájemním vztahu je podle žalobce tvrzením účelovým, neboť společnost CUBA neosvědčila dodavateli elektrické energie předem ani při jednání dne 20.6.1995 ukončení nájemního vztahu s původním nájemcem a vznik nájemního vztahu nového. Jestliže tedy 20.6.1995 neměl žalobce k dispozici návrh společnosti CENTURION na ukončení smluvního vztahu, nemohl objektivně smluvní vztah ukončit. Tomu, že k odročení tohoto jednání nedošlo, nepředložil žalovaný žádné důkazy. Dodávku pak zajišťuje žalobce na základě kupní smlouvy, která je uzavírána na dobu neurčitou. Pozdější odvolání souhlasu pronajímatele nemůže mít za následek neplatnost takto dříve uzavřené smlouvy na dodávku elektřiny.

Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že pokus v ní bylo uvedeno, že žalovaný porušil povinnost procesně správného zjištění všech skutkových okolností a tudíž, že došlo k porušení procesu

volného uvážení pak odkazuje na to, že zásada volného uvážení byla použita jen při hodnocení důkazů.

Soud si vyžádal správní spis týkající se věci, z něhož vplynuly v nařízeném ústním jednání tyto rozhodné skutečnosti:

Dnem 19.6.1995 byla odeslána žalobci žádost o převedení elektroměru číslo 5389131 z objektu Vinohradská 40/1789, Praha 2, v níž je uvedeno, že „.... za společnost s r.o. CUBA, se žádá o dodávku elektřiny maloodběrateli společnosti CUBA s.r.o., do prostor objektu shora - Velký sál a převedení předmětného elektroměru ke stavu 91544 KWh ze dne 19.6.1995 ze společnosti CENTURION, s.r.o., na společnost CUBA, s.r.o.. CUBA, s.r.o., je vlastník předmětného objektu, společnost CENTURION je nájemce výše uvedených prostor, se kterým byla z důvodu neplacení nájmu ukončena nájemní smlouva na tyto prostory. Společnost CENTURION, s.r.o., s převedením odběru elektřiny souhlasí“. Na témže listě je pak uvedeno sdělení: „Firma CENTURION, s.r.o. - nelze převést - dluh 494.704,40 Kč - faktura - záloha 148.700,- dne 7.4.1995, 103.100,- dne 8.6.1995“. Datováno 20.6.1995.

Dne 22.6.1995 bylo zahájeno správní řízení s žalobcem ve věci určení, zda zneužíval své monopolní postavení při uzavírání smluv na dodávku elektřiny. Podle smlouvy o nájmu nebytových prostor společnost CUBA uzavřela s nájemcem NEMA, spol. s r.o., smlouvu o pronájmu objektu v Praze 2, Vinohradská 40, č.p. 1489 na dobu určitou od 16.6.1995 do 31.12.2000. Tato smlouva byla podepsána dne 15.6.1995.

Ministerstvo rozhodlo dne 26.6.1995 předběžným opatřením o tom, že žalobce je povinen neprodleně převést elektroměr pro měření spotřeby elektřiny dodávané do Velkého sálu. objektu č.p. 1789,

Vinohradská 40, Praha 2, z dosavadního odběratele na společnost CUBA a uzavřít s touto společností smlouvu o dodávce elektřiny do uvedeného odběrného místa.

K předmětu jednání se písemně vyjádřil žalobce dne 3.7.1995, kdy zejména popsal stav věci tak, že dodávka elektřiny byla uskutečňována společností CENTURION od doby uzavření smlouvy až do dne 19.6.1995, kdy byla v souladu se smlouvou (OPD § 8 odst. 3 písm. e)) přerušena pro neplacení za odebranou elektřinu. Přerušeni dodávky není bezprostředním důvodem k ukončení platnosti smlouvy. Tento postup pak je v souladu s § 9 zákona č. 229/94 Sb. (dále jen „energetický zákon“). Uvedl, že zcela přirozenou podmínkou pro sjednání smlouvy o dodávce elektřiny je to, že pro jedno odběrné místo lze sjednat pouze jedinou smlouvu o dodávce. Sjednání další smlouvy na dodávku elektřiny pro shodné místo by bylo nutno považovat za neplnění závazků vyplývajících z dříve sjednané smlouvy. V předmětném případě je období 30ti dnů od podání žádosti nutno kromě technických opatření vedoucích k ukončení nebo převzetí odběrného místa jiným zákazníkem vyřešit oboustranné spojení veškerých závazků, které vznikly z tohoto závazkového vztahu. Jedním z nich je i úhrada pohledávek, které společnost CENTURION neuhradila. K tomuto cíli směřovaly další kroky žalobce. Výsledkem ústního jednání byl písemný příslib úhrady pohledávek v náhradních termínech. Podmínky smlouvy umožňují jednostranné podání výpovědi smlouvy. V případě, že obvyklý 30ti denní termín neumožňuje vypořádání všech závazků vyplývajících z tohoto závazkového vztahu, lze považovat výpověď za jednostrannou s tím, že tento případ je přesně smluvně vymezen. V případě smlouvy s odběratelem, kde trvá důvod pro přerušeni dodávky elektřiny, se jedná pro žalobce o ekonomicky ztrátový postup a nemůže být proto objektivně považován za zneužití monopolního postavení dodavatele elektřiny, jestliže

zneužití tohoto postavení obvykle vede k jedinému cíli, a to zlepšení vlastního prospěchu.

Dne 19.6.1995 byla adresována a dne 22.6.1995 byla doručena žalobci žádost o převedení elektroměru, podepsaná firmou CENTURION, kde je uvedeno, že se žádá o ukončení odběru elektřiny uvedeného elektroměru pro ukončení nájmu daných prostor. Současně je požádáno o převedení tohoto odběrného místa na vlastníka objektu, společnost CUBA. Dne 20.6.1995 byla adresována a dne 26.6.1995 byla doručena žalobci žádost firmy CENTURION o akceptaci splátkového kalendáře dluhu, který je rozložen na tři po sobě jdoucí měsíce, počínaje konce měsíce června a konče koncem měsíce srpna.

Při ústním jednání sdělil Ing. František Krákora, člen představenstva žalobce, že žalobce ke dni 7.7.1995 nepřipojil odběratele CUBA ve smyslu předběžného opatření, protože tato společnost nevykázala potřebnou součinnost. Uvedl, že pokud odběratel elektřiny dluží za odebranou elektřinu, pak se postupuje podle standardní smlouvy, zákazníkovi je zaslána upomínka s upozorněním na možnost přerušeni dodávky. Nezaplatí-li ve stanovené lhůtě, po marném uplynutí lhůty se dodávka přerušuje, přičemž smluvní vztah trvá dále. Nereaguje-li se na výzvy k zaplacení dluhu a nový zájemce žádá o dodávku elektřiny, pak žalobce dá původnímu odběrateli výpověď ve výpovědní době 6 měsíců. V případech, že odběratel dle obchodního rejstříku již neexistuje, je smlouva ukončena okamžitě. Společnosti CUBA nebylo vyhověno, protože žalobce neobdržel návrh smlouvy, to jest přihlášku k odběru a protože pro předmětné odběrné místo je dosud platný závazek žalobce vůči společnosti CENTURION.

Ve spise je založena korespondence týkající se připojení elektroměru podle předběžného opatření ministerstva.

Svědék Miroslav Kubík, jednatel společnosti CUBA, vypověděl, že pan Dvořák, pracovník žalobce, se kterým jednal o převedení elektroměru uvedl, že k převodu může dojít až za 6 měsíců, protože předchozí odběratel dluží. Pokud dluh nebude zaplacen, k převodu nedojde. Pan Karel Dvořák, zaměstnanec žalobce, jako svědek vypověděl, že jeho reakce na žádost o převedení předmětného elektroměru na společnost CUBA byla taková, že podal informaci o tom, že není ukončen smluvní vztah s původním odběratelem firmou CENTURION, že není dojednán způsob úhrady tohoto dluhu. Proto není možné, aby byla uzavřena smlouva nová se společností CUBA. Autorem poznámky na žádosti o převedení elektroměru ze dne 19.6.1995 je podle vlastní výpovědi pan Karel Dvořák, kterou napsal proto, že byl dotazován na výši dluhu. Uvedl také, že pokud se nový odběratel dostaví k uzavření smlouvy v den, kdy končí smlouva původnímu odběrateli, vše se vyřídí v jednom dni.

Dne 14.9.1995 byl seznámen žalobce s výsledky šetření a podklady pro rozhodnutí.

Soud v nařízeném jednání přezkoumal rozhodnutí žalovaného, včetně řízení které mu předcházelo, ale žalobu neshledal důvodnou. O námitkách žalobce uvážil takto:

Ve správním soudnictví přezkoumávají soudy na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy. Podle § 249 odst. 1 o.s.ř. řízení se zahajuje na návrh, který se nazývá žalobou. Podle druhého odstavce pak žaloba musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat označení rozhodnutí správního orgánu, které napadá, vyjádření v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá, uvedení důvodu, v čem žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu a jaký konečný návrh činí.

Podle § 250i odst. 1 o.s.ř. při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí je pro soud rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí; dokazování se neprovádí. Podle třetího odstavce pak k vadám řízení před správním orgánem soud přihlédně, jen jestliže by vzniklé vady mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Žalovaný zjistil skutečný stav způsobem, který nevzbuzuje pochybnosti o průběhu jednání, jež je předmětem tohoto řízení. Je prokázáno, že zaměstnanec žalobce - služebny pro Prahu 2 a 3 - odmítl dne 20.6.1995 převod elektroměru ze společnosti CENTURION na spol. CUBA, aniž by toto jednání odůvodnil, pokud za odůvodnění nemá být považováno sdělení, že CENTURION dluží cca. 495 tis. Kč. Ze svědecké výpovědi M. Kubíka žalovaný zjistil, že důvodem nepřevedení elektroměru je dluh předchozího odběratele. Stejně i svědek K. Dvořák, pracovník služebny pro Prahu 2 a 3 vypověděl, že reagoval na žádost o převedení elektroměru tím, že podal informaci o tom, že není ukončen smluvní vztah s původním odběratelem firmou CENTURION a že není dojednáno způsob úhrady dluhu, a proto není možné, aby byla uzavřena smlouva nová se spol. CUBA. I když žalobce poukazoval na další kroky, které ve věci učinil v rychlém časovém sledu, je třeba zdůraznit, že se tak stalo pod vlivem zahájeného správního řízení, a tudíž skutečnost, že posléze bylo vyjasněno postavení f. CUBA, byl dohodnut způsob platby dluhu společností CENTURION a došlo i k převedení elektroměru, by mohla ovlivnit výši uložené pokuty, nikoliv však vlastní posouzení chování žalobce jako držitele monopolní moci nad trhem dodávek elektrické energie v regionu Prahy.

Podle zákona o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 63/1991 Sb. ve znění zákonů č. 495/1992 Sb. a č. 298/1993 Sb.), § 1 odst. 1

účelem tohoto zákona je ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen „zboží“) proti jejímu omezování, zkreslování, nebo vylučování (dále jen „narušování“). Podle § 2 odst. 1 písm. a) se tento zákon vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“).

Podle § 9 odst. 1 zákona získá-li soutěžitel sám nebo v dohodě s jinými soutěžiteli takové postavení na relevantním trhu, že není vystaven soutěži vůbec (monopolní postavení), popřípadě není vystaven soutěži podstatně (dominantní postavení), je povinen tuto skutečnost neprodleně ohlásit ministerstvu. Podle odstavce 2 dominantní postavení na trhu má soutěžitel, který dodávkami na relevantním trhu zajišťuje v období kalendářního roku nejméně 30% dodávek shodného, porovnatelného, nebo vzájemně zastupitelného zboží.

Podle třetího odstavce monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných nesoutěžitelů nebo spotřebitelů ani na úkor veřejného zájmu. Zneužitím je zejména a) přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu, zvláště vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v napadeném nepoměru k poskytovanému protiplnění, b) vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí, c) uplatňování rozdílných podmínek při shodném, či srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni, d) zastavení či omezení výroby, odbytu nebo technického vývoje zboží za účelem získání neoprávněného hospodářského prospěchu na úkor kupujících.

V daném případě není zpochybňována osobní působnost zákona na žalobce, to znamená, že monopolní postavení žalobce jako předpoklad k uplatnění zákona ze strany žalovaného není rozporováno. Žalobce spadá pod režim § 9 odst. 3 zákona.

Zákon v demonstrativním výčtu § 9 odst. 3 obsahuje kogentní ustanovení o zákazu zneužívání monopolního postavení. Přitom není rozhodující, jakou formou je skutková podstata tohoto správního deliktu naplněna. Zda tedy jde například o jednání bezprostřední nebo odkazující na jiné skutečnosti, jejichž určení je v dispozici soutěžitele. V daném případě žalobce argumentuje v rozkladu tím, že nebylo možné založit nový smluvní vztah, aniž by byl ukončen předchozí; přitom poukázal na smluvní úpravu opírající se o obchodní podmínky dodávky. Ty však nejsou upraveny ani zákonem, dokonce ani vyhláškou, ale jsou postaveny výhradně na smluvním principu. Přitom žádné smluvní ujednání nemůže překročit rámec kogentní právní úpravy. Nelze tedy jednat v rozporu se zákonem s odvoláním se na smluvní volnost. Ve vnitrostátním právu není smlouva považována za pramen objektivního práva, leda *inter partes*, a to výlučně v mezích kogentního práva. Úprava daná smlouvou, ať již pojmenovanou, nebo nepojmenovanou, nesmí odporovat kogentním právním normám (narozdíl od dispozitivních). Přitom porušení *ius cogens* zapříčiní neplatnost smlouvy, zcela nebo z části. Právo kogentní je silnější než *lex contractus*. Svoboda utvořit obsah smlouvy může být omezena na volnu mezi možnostmi ji přijmout nebo nepřijmout.

Není správné, aby žalobce uzavíral s odběrateli takové smlouvy, které ve svém důsledku postihnou žadatele o odběr elektřiny tím, že je odpirána dodávka elektřiny do doby, než žalobce přiměje dosavadního odběratele k ukončení odběru podle smluvních podmínek, které mají charakter adhezní smlouvy, jak bylo

podáno výše. Nový odběratel se na stanovení obsahu smlouvy nepodíli a ve smlouvě určený způsob ukončení smluvního vztahu neodpovídá takové situaci na trhu dodávek elektrické energie, kdy by nový žadatel o odběr elektřiny mohl žádat o dodávku elektřiny jiného soutěžitele a mohl tak eliminovat negativní dopad prodlení způsobeného neukončením předchozího smluvního vztahu na totéž odběrní místo.

V daném případě je rozhodující právě postup žalobce od podání žádosti firmou CUBA o převedení elektroměru. Nikdo nemůže po žalobci spravedlivě požadovat, aby bez prověření dalších potřebných informací vyhověl takové žádosti. Nezbytným se proto jeví zejména prověřit, zda žadatel má k nemovitosti vlastnický či uživatelský vztah a zda s dosavadním uživatelem byl ukončen nájemní vztah. Žalobce však nemůže omezovat práva vlastníka nemovitosti tím, že mu znemožní řádné užívání nemovitosti, aniž by vlastník nemovitosti takovýto stav zavinil. V posuzované věci došlo k tomu, že žalobce, aniž by si zjistil okolnosti případu, odmítl žádost f. CUBA, a to prokazatelně motivován snahou vyřešit pohledávku vůči dosavadnímu uživateli f. CENTURION. Přitom je podstatným, že nevyzval žadatele, aby předložil doklady o změně nájemního vztahu, ani neprojevil prvotní iniciativu k řešení náležitostí spojených s požadavkem f. CUBA. Není žádný ospravedlnitelný důvod pro to, aby žalobce zůstal v nečinnosti a omezil se na pouhé odmítnutí žádosti, jestliže mohl sám vyžádat od f. CUBA ty informace, které by mu umožnily navrhnout způsob řešení požadavku žadatele. Činnost žalobce po zahájení správního řízení je totiž z hlediska posouzení jeho jednání ve smyslu § 9 zákona nevýznamná.

Nesprávnost přístupu žalobce k žádosti f. CUBA spočívala tedy v tom, že dne 20.6.1995 neučinil žádný krok ke zjištění stavu věci, tedy co se týče žadatelem uváděných skutečností a bez dalšího dal

téhož dne najevo, že žádosti nehodlá vyhovět, aniž by sdělil žadateli řádné a jednoznačné důvody. Z dalšího postupu bylo zřejmé, že situace byla řešitelná i v zájmu žalobce, a to i před skončením případné výpovědní lhůty. Takovýto přístup mohl žalobce zvolit právě proto, že neexistuje konkurence, ke které by se mohl takto odmítnutý žadatel obrátit. Za této situace nejsou úvahy žalobce o účelovosti tvrzení f. CUBA o novém nájemním vztahu namístě, neboť žalobce především při odmítnutí žádosti nepodnikl žádný krok k tomu, aby si žadatelem tvrzené skutečnosti ověřil, resp. nic o tom nesevřdčí. Nevyzval žadatele k předložení smlouvy s novým nájemníkem a podle postupu žalobce nemohl žadatel ani předpokládat, že tento a jiné posléze uváděné důvody mají být příčinou nepřipojení elektroměru.

Žalobci se nepodařilo ukončit smluvní vztah s předchozím odběratelem elektřiny proto, že již samotné nastavení podmínek žalobcem, za nichž k ukončení odběru má dojít je takové, že řešení problémů souvisících s neplacením či neposkytnutím součinnosti ze strany smluvního odběratele, má přímý dopad na žadatele o připojení odběrního místa, aniž by to bylo právně či technicky nezbytné a nepříznivé dopady z toho plynoucí se přesouvají právě na něj. Žalobce nemá žádný zákonný důvod pro to, aby uzavření smlouvy s žadatelem vázal na vyřešení právních vztahů s takovým odběratelem, kterému nesevřdčí ani uživatelský či vlastnický titul k nemovitosti, s níž je odběrní místo spojeno. Firma CUBA je vlastníkem objektu a nelze v žádném případě připustit, aby jí bylo bráněno v řádném výkonu vlastnických práv z důvodů, které nezapříčinila. Jednání žalobce spadá pod ustanovení § 9 odst. 1 zákona, které uvádí pouze příkladný výčet jednání, která lze za zneužití monopolního postavení považovat. Popsané jednání je obdobou ustanovení § 9 odst. 3 písm. c) zákona, neboť firma CUBA byla znevýhodněna jako spotřebitel, když jí bylo odepřeno plnění dodávek elektrické

energie a přitom splňovala všechny předpoklady stanovené právními předpisy.

Žalobce se odvolává na to, že nemohl ukončit jeden smluvní vztah a protože šlo o totéž odběrní místo, nemohl založit smluvní vztah nový.

V tomto konkrétním případě ale nešlo o to, že by žalovaný postihl žalobce za to, že jednal v souladu se smlouvou, kterou uzavřel s odběratelem, ale o případ, kdy žalobce odmítl žádost o uzavření smlouvy na dodávku elektřiny, aniž by to jakkoliv odůvodnil. Informace o výši dluhu předchozího odběratele což však ospravedlnitelným důvodem, jak bylo podáno výše, není.

Jestliže žalobce namítá, že žalovaný v průběhu procesu volného uvážení porušil povinnost procesně správného zjištění všech skutkových okolností, pak soud podotýká, že žalovaný zjistil skutečný stav věci, jak bylo podáno výše, a pokud jde o žalobou nespécifikované výtky vůči žalovanému s pouhým odkazem na dříve podaný rozklad ve správním řízení, pak soud připomíná, že soud je vázán žalobou, co se týče rozsahu napadení rozhodnutí, a proto s výjimkou pokynů v § 250i odst. 3 o.s.ř. další možné nezákonnosti rozhodnutí ex offio nevyhledává a žalobcem další nezákonnosti nebyly v žalobě výslovně uvedeny.

Přesto však se soud zabýval i způsobem, jakým se žalovaný vypořádal s rozkladem žalobce, avšak žádnou nezákonnost v jeho rozhodnutí ani ohledně těchto okolností neshledal. Především co se týče skutkových zjištění, jejichž nedostatečnost byla v rozkladu namítána, soud je naopak za dostačující považoval, což vylčil výše. To obsahuje i zodpovězení otázky přerušení dodávky elektrické energie. Bezvýznamné je i tvrzení, že žalovaný se nechoval

nestranně, jestliže jednou uvedl, že se předvolaný svědek nedostavil a podruhé, že se jiný svědek omluvil. Žalovaný především z této formulace nevyvodil žádný odlišný přístup při hodnocení jejich svědeckých výpovědí a pokud se neuchýlil k uložení pokuty ve správním řízení, pak není nic, co by měl v této souvislosti soud řešit. Pokud žalovaný změnil své stanovisko k části OPD elektřiny ze dne 7.1.1993, pak soud musí konstatovat, že pro soud není tato skutečnost rozhodující, neboť soud posuzuje, zda výsledné rozhodnutí je v souladu se zákonem či nikoliv. Zda rozhodnutí, které soud jako zákonné posoudil, bylo v rozporu s dříve vydanými stanovisky žalovaného, nemohou závěry soudu ovlivnit. Stejně tak soud nemůže vzít na zřetel tvrzení žalobce, že f. CENTURION přestala v důsledku podpory žalovaného platit za dodanou elektřinu. Pokud je toto tvrzení pravdivé, nelze v něm shledávat dopad rozhodnutí žalovaného, neboť ten dlužníka, ani v náznacích nevedl k tomu, že by snad neměl za odebranou elektřinu zaplatit. Platí však shora uvedené, že nevyřešené obchodní problémy s jedním odběratelem nelze přenášet na třetí osoby.

Žalovaný rozhodl v souladu s § 11 odst. 1 písm. d) zákona, jestliže zakázal jednání žalobce ve výroku rozhodnutí popsané, neboť z průběhu správního řízení je patrné, že žalobce pochybení nehodlal uznat, a tudíž tento preventivní zákaz byl plně, z hlediska účelu zákonem sledovaným, namístě.

Žalovaný podřadil posuzované jednání pod dikci § 9 odst. 3 zákona, tedy tzv. generální klauzuli. Jeho postup byl soudem posouzen jak odpovídající zákonu, když formulace tohoto ustanovení demonstrativně vypočítávající způsoby zneužití dominantního postavení umožňuje považovat i jiné, než zákonem citované formy jednání soutěžitele za zneužití dominantního postavení. Je dáno na správním orgánu pečlivé zvážení všech okolností případu, aby bylo

možné vyloučit úvahy o voluntárním rozhodování tohoto orgánu moci výkonné. Smyslem zákona je ochrana hospodářské soutěže, tedy zajištění fungující soutěže na trhu. Citované ustanovení zákona chrání i spotřebitele, pokud jim byla způsobena újma jednáním monopolního soutěžitele. Žalovaný způsobení újmy bezpečně prokázal (nemožnost řádně užívat nemovitost společnosti CUBA). Z obsahu příkladného výčtu zneužití dominantního postavení na trhu je patrné, že odmítnutí dodávek bez objektivních příčin svým charakterem plně odpovídá tomuto výčtu. Soud připomíná, že s ohledem na článek 64 odst. 2 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, tato forma zneužití, jakož i řada dalších (dravé ceny, bránění souběžnému obchodu a podobně) je běžně sankcionována praxí Komise Evropského společenství a Evropského soudního dvora, a to při aplikaci článku 86 Smlouvy zakládající EHS, který užívá rovněž pouze demonstrativního výčtu. Aplikace ustanovení § 9 odst. 3 zákona je v plném souladu s účelem zákona o ochraně hospodářské soutěže a podřazení předmětného jednání žalobce pod toto zákonné ustanovení, je v plném souladu s pravidly danými § 9 odst. 3 zákona.

Podle § 250i odst. 1 o.s.ř. při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí je pro soud rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí; dokazování se neprovádí. Žalovaný zjistil skutečný stav věci dostatečným způsobem a jeho rozhodnutí bylo věcně správné pro důvody soudem vyložené a v souladu se zákonem. Proto soud podle § 250j odst. 1 o.s.ř. žalobu zamítl.

S účinností od 1.11.1996 byl zřízen Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, na něhož přešla podle § 1 odst. 5 písm. e)

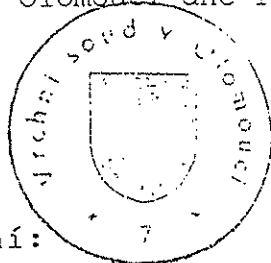
zák.č. 272/1996 Sb. dosavadní působnost vyplývající ze zákonů a dalších právních předpisů z Ministerstva pro hospodářskou soutěž.

Soud neshledal tedy žádné důvody, které by svědčily o nezákonnosti postupu žalovaného. Přitom také zvážil, že v průběhu správního řízení nebyly shledány žádné takové vady, ke kterým by soud přihlédl ex offo a jež by tedy mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí (§ 250i odst. 3 o.s.ř., § 250j odst. 1 o.s.ř.).

O nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu nárok, neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovanému tato náhrada ze zákona nenáleží (§ 250k odst. 1 o.s.ř.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí soudu není přípustný opravný prostředek (§ 250j odst. 4 o.s.ř.).

V Olomouci dne 18.9.1997

Za správnost vyhořovení:

F. K. J.

JUDr. Václav Novotný, v.r.
předseda senátu